

De laatste dagen van de wereld - 3

Openbaring

De Openbaring aan Johannes is het laatste boek in onze Bijbel. Het is een bijzonder moeilijk boek. Dat is ook geen wonder want het handelt over de toekomst van kerk en wereld na de hemelvaart van Jezus en doet dit alles in de vorm van allerlei, voor ons vaak onbegrijpelijke beelden en symbolen. Het is geschreven in een soort geheimtaal die alleen voor ingewijden verstaanbaar is.

Met een technische term zeggen we meestal dat de Openbaring aan Johannes een 'apocalyptisch' boek is. Die term is afgeleid van het eerste vers: "*Apocalyps'* (= openbaring, ontsluiting, onthulling van wat tot nu toe verborgen was) van Jezus Christus, welke God Hem gegeven heeft om zijn dienstknechten te tonen wat weldra moet geschieden." (Openbaring 1).

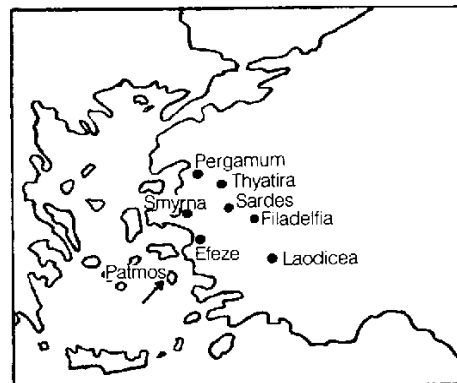
In een aantal visioenen - die doen denken aan de visioenen van Daniël en Ezechiël uit het Oude Testament - krijgt Johannes inzicht in Gods plan met kerk en wereld.

Jezus Christus staat in de Openbaring centraal. Hij is "*het Lam*", dat Johannes in zijn visioenen ziet staan voor de troon van God, "*als geslacht*". Het Lam dat de boekrol van de geschiedenis aanneemt uit de rechterhand van Hem die op de troon zit (Openbaring 5 vers 6 en 7). De toekomst van kerk en wereld liggen in de 'handen' van dit Lam!

- 1 Wat kun je vertellen over de schrijver van de Openbaring?
(zie bijvoorbeeld Marcus 10 vers 35; Johannes 13 vers 23 en 19 vers 26-27; Handelingen 1 vers 13; Galaten 2 vers 9; Openbaring 1 vers 9-11)
- 2 Kun je een aantal beelden en symbolen noemen die we in het bijbelboek Openbaring tegenkomen?
- 3 Waarom zou Johannes gebruik maken van een soort geheimtaal?
- 4 Wat zijn visioenen?

Datering

Met grote zekerheid kunnen we aannemen dat de Openbaring aan Johannes geschreven moet zijn tegen het einde van de regering van keizer Domitianus¹ in het jaar 95 of 96 na Christus. Het Romeinse rijk als zodanig is de grote tegenstander van de kerk geworden. Johannes, de apostel, voorganger van de gemeente van Efeze, is "*om het woord van God en het getuigenis van Jezus*" verbannen naar het eiland genaamd Patmos (Openbaring 1 vers 9). De overlevering vertelt dat hij hier als gevangene werkt in de Romeinse steengroeven.

- 5 Wat kun je vertellen over de vervolging van de eerste christenen?
- 6 Welk bekend symbool gebruikten de eerste christenen en wat is daarvan de betekenis?
- 7 Jezus wordt in de Openbaring 29 keer voorgesteld als een lam. Waar doet je dat aan denken?

¹ Keizer Domitianus regeerde van 81-96 na Christus over het Romeinse rijk.

Geheimtaal

Met het bijbelboek Openbaring wil Johannes zijn lezers - de vervolgte leden van de zeven gemeenten in Klein-Azië - een hart onder de riem steken. In bedekte termen brengt hij een boodschap van hoop en verwachting. Net als in 'verzetsliteratuur' - denk aan de Tweede Wereldoorlog - kunnen bepaalde zaken niet met name genoemd worden. Door *geheimtaal* te gebruiken begrijpen de buitenstaanders (= de vijanden van christenen) er niets van, maar de 'insiders' zien direct de betekenis. De beelden en symbolen die Johannes gebruikt hebben daarom een diepere betekenis:

- het lam = Jezus Christus
- de bruid = de gemeente van Jezus Christus
- de grote hoer, Babylon = Rome
- de draak = de satan.

Verklaringen

Op verschillende manieren heeft men geprobeerd een verklaring te geven van de Openbaring aan Johannes²:

- Johannes zou zich in de Openbaring alleen richten tot zijn eigen tijdgenoten en zich ook alleen **beperken tot zijn eigen tijd**. Hij ziet dat in het Romeinse Rijk van zijn dagen de kwade machten zich opmaken om de kerk te vervolgen en te vernietigen. De Openbaring aan Johannes is niets meer dan een protest tegen de machten van het kwaad en is allereerst een bemoediging voor de vervolgte christenen uit de tijd waarin Johannes leeft.
- In de tweede uitleg wordt het boek Openbaring gelezen als een **doorlopend (kerk-) geschiedenisboek** dat begint bij de hemelvaart van Jezus Christus en doorloopt tot zijn wederkomst. In symbolische taal worden enkele van de meest belangrijke gebeurtenissen die in de geschiedenis van kerk en wereld zullen plaatsvinden van tevoren genoemd.³
- Vervolgens zijn er uitleggers die de Openbaring aan Johannes - in ieder geval vanaf het vierde hoofdstuk - zien als een symbolische beschrijving van de **laatste fase van de geschiedenis**. Openbaring beschrijft de grote strijd tussen God en de kwade machten in de eindtijd. Het zal een chaotische tijd zijn van rampen en beproevingen voor Gods kinderen. Gods oordelen zullen worden uitgestort op de aarde en Gods eigen volk - het volk van de Joden - zal vervolgd worden. Maar tenslotte zal God deze machten verslaan en zal Hij zijn eeuwig Koninkrijk op aarde stichten.⁴

- 8 Welke van de bovengenoemde verklaring spreekt je het meeste aan en waarom?
- 9 Wat is volgens jou het hoofdthema in de Openbaring aan Johannes?
- 10 Probeer - met behulp van een tijdbalk - de drie hierboven genoemde verklaringen van Openbaring te tekenen.

² Zie hiervoor prof. dr. K. Runia, *De openbaring van Johannes* - artikel in het Friesch Dagblad, 3/12/1994.

³ Een voorbeeld van deze uitleg vinden we in de boeken van Hal Lindsey (o.a. *De planeet die aarde heette*). Hier worden de brieven aan de zeven gemeenten - Openbaring 2 en 3 - gelezen als aanduiding van zeven perioden in de kerkgeschiedenis.

⁴ Zie schets 1: Tim LaHaye en Jerry B. Jenkins, *De laatste bazuin*.

Gods plan wordt ontrold

A. In het eerste deel van het bijbelboek Openbaring gaat het over de strijd op aarde tussen Christus en zijn kerk (= het rijk van God) tegen het rijk van de vorst der duisternis (= satan) en zijn helpers (Openbaring 1-11).⁵

- Het boek Openbaring opent met een visioen van Jezus Christus. Johannes ziet Hem te midden van zeven kandelaars - symbool van de zeven gemeenten in Klein Azië en van de kerk van alle eeuwen - (Openbaring 1 vers 9 - 20), gevolgd door zeven brieven aan deze zeven gemeenten (Openbaring 1-3).⁶
- Vervolgens wordt Johannes een blik gegund in de hemelse troonzaal (Openbaring 4). Hij mag zien hoe God vanaf zijn troon de hele wereld regeert.
Gods plan met de wereld staat beschreven in een *boekrol* met zeven zegels. De zeven zegels die deze boekrol verzegeld houden kunnen alleen door het Lam (= Jezus Christus) verbroken worden. Omdat Hij de dood heeft overwonnen is Hij waardig om de boekrol te openen en zo Gods plan met de wereld te ontrollen (Openbaring 5).
Wanneer de zeven zegels worden verbroken ziet Johannes achtereenvolgens:
 - * vier paarden⁷ - symbool van de rampen, die de aarde zullen treffen: verleiding, oorlog, hongersnood en de dood (Openbaring 6 vers 1-8);
 - * "de zielen van hen, die geslacht waren om het woord van God en het getuigenis, dat zij hadden" - de martelaren van de kerk (Openbaring 6 vers 9-11);
 - * een grote aardbeving (Openbaring 6 vers 12-17);
 - * 144.000 verzegelden uit alle stammen van de kinderen van Israël (Openbaring 7 vers 1-8) en "een grote schare, die niemand tellen kan, uit alle volk en stammen en natiën en talen" (Openbaring 7 vers 9-17).
- Maar wanneer Johannes denkt dat het einde van de wereld is aangebroken klinken vanuit de hemel zeven stoten op de bazuin (Openbaring 8-11). Zij kondigen Gods oordelen aan: natuurrampen zullen de aarde treffen.
Wanneer op de zevende en tevens laatste bazuin geblazen wordt klinken stemmen in de hemel: "Het koningschap over de wereld is gekomen aan onze Here en aan zijn Gezalfde, en Hij zal als koning heersen tot in alle eeuwigheden" (Openbaring 11 vers 15).

B. In hoofdstuk 12 begint als het ware het tweede hoofddeel van het bijbelboek Openbaring. Hierin wordt de diepere geestelijke achtergrond verklaard van de strijd op aarde tussen het rijk van God en het rijk van de vorst der duisternis (Openbaring 12-22).

- Het tweede hoofddeel begint met de beschrijving van geboorte van Jezus Christus, de kindermoord in Bethlehem en de hemelvaart van Jezus Christus. Na zijn hemelvaart komt er oorlog in de hemel. De draak (= satan) en zijn engelen worden uit de hemel geworpen. De strijd tussen het rijk van God en het rijk van de duisternis wordt op de aarde voortgezet (Openbaring 12).
In hoofdstuk 13 beschrijft Johannes de bondgenoten van de draak: het beest uit de zee en het beest uit de aarde.

⁵ Ik volg hier de indeling van de Openbaring in twee hoofddelen en zeven secties zoals beschreven in dr. W. Hendriksen, *Visioenen der Voleinding* (1952, 1982).
Een praktische bijbelverklaring is b.v.: dr. L. Hartingsveld, *Openbaring* (1984, serie: Tekst en Toelichting).
In het dagboekje *Goede Moed 2005* geef ik zelf een uitleg van de eerste dertien hoofdstukken van Openbaring.

⁶ Voor een uitgebreide verklaring van deze zeven briefjes zie bijvoorbeeld: J. van Amstel, *Voor heel de kerk* (1986) of John Stot, *Hoe denkt Christus over zijn gemeente?* (1999).

⁷ Zie hiervoor b.v.: Billy Graham, *De vier ruiters uit de Openbaring - voortekenen van het laatste oordeel* (1985).

Op de berg Sion ziet Johannes het Lam staan, omringd door 144.000 verzegelden: zij dragen op hun voorhoofd de naam van het Lam en van zijn Vader.

Vervolgens kondigen zes engelen het oordeel van God aan over Babylon en over al de bondgenoten van de satan (Openbaring 14).

- Gods plagen komen over hen die het teken van het beest dragen: zeven schalen met gramschap worden over de aarde uitgegoten. Zij die niet gebogen hebben voor het beest zingen als overwinnaars voor de troon van God het lied van Mozes en het Lam (Openbaring 15-16).
- Het grote Babylon valt. *"Haar plagen zullen op één dag komen: dood en rouw en hongersnood, en zij zal met vuur verbrand worden ..."* (Openbaring 18 vers 8).
De bruiloft van het Lam wordt gevierd.
Het beest en de koningen der aarde voeren - tevergeefs - hun laatste oorlog tegen Jezus Christus en zijn leger. Hun einde is in *"de poel vuur die van zwavel brandt"* (Openbaring 19 vers 20).
- Dan breekt het laatste oordeel aan: na een gevangenschap van 1000 jaar wordt de draak uiteindelijk vernietigd; de nieuwe hemel en de nieuwe aarde zijn geboren; het nieuwe Jeruzalem daalt uit de hemel op de aarde neer. God woont weer onder de mensen. (Openbaring 20-22).

11	Vier keer wordt in de Openbaring de val van Babylon bekend gemaakt (Openbaring 14 vers 8; 16 vers 19; 17 en 18).
Ga eens na wat er in deze bijbelgedeelten over Babylon wordt geschreven.
12	Lees Openbaring 21 vers 9-27 eens door en noteer vijf opmerkelijke dingen van het nieuwe Jeruzalem.

Tenslotte

We moeten het bijbelboek Openbaring niet zien als 'een draaiboek van de eindtijd'. Openbaring is bedoeld als een boek van bemoediging en troost. Met de Openbaring wil God christenen *uit alle tijden* bemoedigen en troosten. Hoe hevig de strijd ook zal zijn tussen het rijk van God en het rijk van de duisternis, de grote overwinnaar is en blijft: Jezus Christus!

Hij is *"het Lam"*, dat Johannes in zijn visioenen ziet staan voor de troon van God in de hemel *"als geslacht"*. Het Lam, dat de boekrol van de geschiedenis aanneemt uit de rechterhand van Hem die op de troon zit. De toekomst van kerk en wereld - en van ons eigen leven - zijn geborgen in de 'handen' van dit Lam. Koningen en keizers van deze aarde, machten en krachten in hemel en op aarde, zijn aan Hem onderworpen.

Laten daarom christenen van alle eeuwen en tijden Jezus Christus 'grootmaken': *"Hem zij de heerlijkheid en de kracht tot in alle eeuwigheden! Amen."* (Openbaring 1 vers 6).